رازی و خوانندگان

■ **قیمت دارو**

جناب آقای دکتر ا.م (از فرهیختگان صنعت دارو) طی نامه‌ای برای سردبیر ماهنامه دارویی رازی، در مورد قیمت دارو چنین نوشته‌اند:

« ... تا سال‌های دهه چهل صنعت داروسازی در کشور شکل دیگری داشت به نحوی که مواد اولیه از خارج از کشور وارد می‌شد، مقداری هم داروی گیاهی در داخل تولید و از ترکیب این دو نیازهای جامعه برطرف می‌شد اما از آن سال‌ها به بعد، به‌تدریج اکثر نیازهای کشور از طریق واردات تأمین می‌شد. تا این که شرکت‌های داروسازی ایران به بلوغ نسبی رسیدند و تأسیس این شرکت در آن سال‌ها شدت گرفت به‌طوری که بسیاری شرکت‌های داروسازی در بین دهه ۴۰ و ۵۰ فعالیت خود را آغاز کردند. هم‌چنین ورود شرکت‌های خارجی در کنار اعطای نمایندگی به شرکت‌های داخلی و تلاش دانشکده‌های داروسازی امکان رشد این صنعت را بیشتر فراهم کرد. از آن سال‌ها تاکنون این صنعت رشد بسیاری کرده به نحوی که ۹۶ درصد داروها در داخل تهیه می‌شوند.

این صنعت هم‌چون سایر صنایع از مشکل داشتن شرکت‌های با ارزش بازار کم رنج می‌برد که بیش از ۹۰ درصد آن متعلق به چند سهامدار حقیقی و حقوقی است که به‌راحتی می‌توانند برای سهم شرکت خود جریان‌سازی کنند و سهامداران دیگر را به اشتباه بکشانند. اکثر شرکت‌های داروسازی دارایی قابل توجهی ندارند و بیشتر ارزش آن‌ها داشتن فرمول تهیه داروها یا ساخت داروهای خاص است که برخی شرکت‌ها به دلیل برخی رانت‌ها در اختیار دارند. یکی دیگر از مشکلات این شرکت‌ها سود یا فروش آنها نصف ارزش بازار شرکت هم نیست که خود از نکات منفی برای سهم آن و افزایش خطر این سهام به حساب می‌آید که امکان ایجاد حباب را برای سهام آن‌ها مهیا می‌کند.

از طرفی، وجود کارخانه‌های متعدد داروسازی آن‌ها را مجبور به دادن امتیازهای مختلف به داروخانه‌ها می‌کند همین مساله سودآوری آن‌ها را کاهش می‌دهد. کارخانه بدون توجه به ظرفیت خود اقدام به ساخت و تولید دارو می‌کند که سودآوری بیشتری دارد. هم‌چنین کمبود نقدینگی و عدم حمایت دولت سبب کاهش قیمت و کمیت داروها می‌شود.

با تمام این تفاسیر شرکت‌های داروسازی رشد پایدار و پیوسته‌ای را تجربه کرده‌اند به نحوی که

برخی از این شرکت‌ها توانستند بین ۱۰ تا ۵۰ درصد افزایش قیمت سود برای سهامداران خود به ارمغان بیاورند. اما در همین میان شـرکت‌هایی بودند که تـا ۱۰ درصد افت قیمت را تجربه کردند. و ارزش مبادلات این شرکت‌ها از ابتدای سال بالغ بر ۴۰۰ میلیارد ریال برآورد شده که سهام مبادله شده آن‌ها از مرز ۶۰ میلیون قطعه فراتر رفته است.

مهم‌ترین مشـکلی که صنعت داروی کشـور از متولی خود احساس می‌کند بحث قیمت‌گذاری است. به‌نظر می‌رسد که این قیمت‌های مداخله‌ای، باعث شکنندگی در صنعت دارو در ایران شده است. فشار قیمتـی که همواره به نفع مصرف‌کننده (خانوارها و تأمین اجتماعی) بوده است، شکاف قیمتی محصولات را با داروهای جهانی بسیار زیاد کرده است.

ایـن تفاوت‌های فاحش سـؤال مهمی را مطرح می‌سـازد که چه‌طـور تولیـدات ایـران صرفاً به افغانسـتان، عـراق و ... صادر یا قاچاق می‌شـود. به‌نظـر می‌رسـد این رونـد به واسـطه فرهنگ مصرفی مصرف‌کننده می‌باشـد. مصرف‌کننده به واسـطه ارتباط معنا داری که با سلامتی خود دارد، حاضر نیسـت تن به داروهای نا آشـنا و با کیفیت پایین‌تر بدهد. بدین ترتیب به‌نظر نمی‌رسـد قیمت مهم‌ترین شاخصه تجارت جهانی دارو به‌خصوص برای کشورهای در حال توسعه مانند ایران باشد.

اما نکته مهم‌تر آن است که اگر قیمت‌های دارو در ایران واقعی شود با توجه به آمارهای بین‌المللی، سرانه مصرف دارو در ایران ۲۲ دلار خواهد شد که ۰/۹۷ درصد درآمد سرانه می‌گردد که این نسبت با سیاست وزارت بهداشت و استانداردهای بین‌المللی هم‌خوانی دارد. از طرف دیگر، به علت این که حدود ۶۰ درصد هزینه‌های دارویی توسـط سازمان‌های بیمه‌گـر پرداخت می‌شـود، آزادسـازی قیمت بر مصرف‌کنندگان نیز فشار خاصی وارد نمی‌گرداند. ایـن در حالی اسـت که سـازمان تأمین اجتماعی سـهامدار عمده شـرکت‌های متعدد دارویی است، افزایش قیمت دارو سـود عملیاتی این شرکت‌ها را افزایش داده و جبران افزایش هزینه تحمیل شده را می‌نماید و حتی ممکن است با افزایش قیمت سهام شرکت‌های دارویی، سود غیرعملیاتی شرکت‌های متعدد و شـرکت‌های هولدینگ آن‌ها نیز افزایش یافته و درمجموع افزایش قیمت دارو به نفع سازمان تأمین اجتماعی گردد ... .»